

ROČNÍ ZPRÁVA – STRUČNÝ SOUHRN

Ekonomika

Ekonomika ČR dosáhla v roce 2007 obdobného růstu jako v roce 2006. Hrubý domácí produkt (HDP) se v reálném vyjádření zvýšil o 6,5 %. Hlavním zdrojem růstu HDP domácí poptávka. Průměrná roční míra inflace dosáhla 2,8 %. Ve 4. čtvrtletí meziroční inflace vzrostla na 4,8 %. Vedle cen potravin a energií se na růstu CPI rovněž podílely administrativní vlivy. Dlouhodobě je spotřebitelská inflace dosud tažena zejména náklady na bydlení. Národní míra nezaměstnanosti v roce 2007 klesla na 6,6 %, což je o 1,5 p.b. méně než před rokem. Zároveň se jedná o minimum za posledních téměř 10 let.

Prostředky použitelné na finančním trhu

Na konci roku 2007 měly finanční instituce působící na českém trhu k dispozici pro operace na finančním trhu teoreticky částku až cca 3,2 bil. Kč, což představuje meziroční nárůst o téměř 14 %.

Struktura úspor domácností

Celkové úspory domácností meziročně vzrostly o cca 10 % a dosáhly tak výše 2,3 bil. Kč. Oproti předchozímu roku došlo k mírnému zpomalení tempa růstu úspor o 1,06 p.b. v důsledku ztráty dynamiky u většiny složek úspor domácností.

Subjekty finančního trhu

Na českém finančním trhu se nadále zvyšuje konkurence, a to i v souvislosti s růstem počtu subjektů, které působí na území ČR v rámci tzv. jednotného evropského pasu. Hospodářské výsledky finančních institucí jsou stabilizované, rozhodující objem zisku byl vytvořen bankovním sektorem, který i podílem aktiv výrazně dominuje. Nižší meziroční přírůstky byly zaznamenány v ostatních sektorech.

Podnikový sektor

Zdrojem prostředků pro další rozvoj nefinančních společností byly opět hlavně bankovní úvěry. Vzhledem k tomu, že na pražské burze oproti předchozím rokům příliš emisí nepřišlo, firmy ani v roce 2007 nepovažovaly kapitálový trh za zdroj financování rovnocenný bankovním úvěrům.

Bankovní sektor

Bankovní sektor svým objemem aktiv ve výši 88 % HDP dominuje všem sektorům finančního trhu v ČR. Zcela zde převládají zahraniční akcionáři. Přibližně 98 % z celkové bilanční sumy sektoru je v rukou zahraničních vlastníků, z nichž více než 90 % pochází z EU. Jedním z nejvíce diskutovaných témat druhé poloviny roku 2007 na českém bankovním trhu byl počátek obchodních aktivit nové banky BRE Bank, která začala působit na základě jednotné bankovní licence od 1.11.2007 pod značkou mBank.

Úrokové sazby

Úrokové sazby ČNB od konce dubna 2005 postupně rostou. Za rok 2007 se celkově zvýšily o 1 p.b. 2T Repo sazba dosáhla 3,50 %. Důvody pro opakované zvyšování sazeb v roce 2007 byly mj. sílení inflačních tlaků v ekonomice ČR, akcelerující spotřeba domácností a dopady fiskální reformy na ekonomiku ČR.

Vklady a úvěry

Celkový objem korunových vkladů v roce 2007 přesáhl hranici 2 bil. Kč a celkový objem úvěrů 1,5 bil. Kč. Zvýšilo se i tempo růstu vkladů a úvěrů. Na celkovém nárůstu objemu vkladů i úvěrů se nejvíce podílely domácnosti a nefinanční podniky. Zadluženost domácností meziročně stoupla třetinu.

Stavební spořitelny	Ke konci roku 2007 činil celkový počet smluv ve fázi spoření 5,1 mil. smluv. V meziročním srovnání došlo k poklesu počtu o 165 tis. smluv. I přes nárůst počtu nově uzavřených smluv o stavebním spoření stále pokračuje trend poklesu celkového počtu smluv, který trvá již od konce roku 2003, kdy dosáhl rekordních 6,3 mil. V úvěrové oblasti v roce 2007 i nadále rostl celkový počet úvěrů, a to na 943 tis. Celkový objem úvěrů vzrostl o pětinu a dosáhl k 31.12.2007 hodnoty cca 179,3 mld. Kč
Hypoteční trh	Ke konci roku 2007 bylo nově uzavřeno cca 86 tis. hypotečních smluv se smluvní jistinou přes 184 mld. Kč. Zároveň s objemem vzrostla i průměrná výše HÚ pro obyvatelstvo, která dosáhla ke konci sledovaného období hodnoty 1 708 104 Kč Celkový objem HÚ se blíží k hranici 420 mld. Kč.
Kapitálový trh	Hlavní index pražské burzy PX vzrostl, i přes razantní propad v důsledku hypoteční krize v USA, za celý rok o více než 14 % na 1 815,1 bodu. Index PX vzrostl již šestý rok v řadě. Celkový objem obchodů na pražské burze se v loňském roce zvýšil o 5,6 % na 1 525 mld. Kč. Zatím minimální význam mají deriváty. Od července, kdy bylo zahájeno obchodování, do konce roku byly na Energetické burze Praha uzavřeny kontrakty v hodnotě 1,9 mld. EUR.
Kolektivní investování	Rok 2007 byl dalším v řadě stoupajícího zájmu o investování prostřednictvím produktů kolektivního investování. Objem investic v podílových fondech meziročně narostl o téměř 44 mld. Kč na celkových 315,2 mld. Kč. Celkově vyšší zájem byl o v zahraničí registrované fondy. Ty přilákaly o polovinu více prostředků než domácí fondy. Výrazně vzrostl počet domácích fondů na 121 oproti 77 ke konci roku 2006. Nově se v roce 2007 etablovala kategorie nemovitostních fondů. Absolutně největší zájem byl o fondy zajištěné, akciové a fondy fondů. U těchto typů fondů vzrostl meziročně prodej o desítky procent. Jedinou kategorií fondů, u níž byl zaznamenán odliv prostředků, byly fondy dluhopisové.
Pojišťovny	Pojistný sektor nebyl zatížen zvýšenými nároky na pojistné plnění z titulu extrémních klimatických vlivů. Pojistný trh po období přechodné stagnace nabyl v roce 2007 opět na dynamice především v životním pojištění. Přes zrychlení tempa je pojištěnost obyvatel v ČR ve srovnání s vyspělými státy stále nízká. I v roce 2007 výrazně vzrostl počet pojišťovacích zprostředkovatelů
Penzijní připojištění	Celkově bylo v penzijních fondech k 31.12.2007 evidováno téměř 3,94 mil. účastníků. Miliónovou hranici překročil počet penzijních připojištění, na která aktuálně přispívá účastníkům zaměstnavatel. Podíl smluv s příspěvků zaměstnavatele je dle očekávání nejvyšší v kategorii čtyřicátníků a padesátníků. Nadále platí jen doplňkový význam soukromého důchodového připojištění, neboť nízká výše průměrného měsíčního příspěvku nevytvoří dostatečně vysokou výši úspor na stáří.
Vládní sektor	V roce 2007 skončilo hospodaření sektoru vlády podle metodiky ESA 95 deficitem 56,1 mld. Kč, tj. 1,6 % HDP. Čisté výpůjčky vlády tak byly v roce 2007 nižší než stanovují tzv. maastrichtská kritéria konvergence relevantní pro přijetí společné evropské měny. Lepší než předpokládaný výsledek byl dán jednak výrazně lepšími daňovými příjmy a na výdajové straně pak nebyly realizovány všechny předpokládané vládní investice, dotace a ostatní běžné transferové platby. V roce 2008 dojde v absolutním vyjádření zřejmě

jen k nepatrnému zhoršení vládního deficitu. Negativně se projeví zhoršení parametrů makroekonomického vývoje. Dluh sektoru vlády dosáhl v roce 2007 hodnoty 1 019,4 mld. Kč a činil tak 28,7 % HDP, čímž zaznamenal meziroční pokles o 0,7 p.b.

Trh deviz

Česká měna v druhém pololetí razantně posilovala a za celý rok nakonec posílila vůči oběma hlavním měnám. K posilování koruny přispěl hospodářský růst ČR a opakované zvyšování úrokových sazeb ČNB. Směnné kurzy také odrážejí důsledky hypoteční krize na reálnou ekonomiku USA a Eurozóny.

Legislativa finančního trhu

Na úrovni EU probíhaly v roce 2007 intenzivní diskuse k projektu přípravy nového režimu pro solventnost pojišťovacích institucí, tzv. Solvency II. Velmi důležitou je nová směrnice o platebních službách na vnitřním trhu. Rovněž pokračovaly konzultační aktivity EK k dalšímu směru vývoje regulace fondů kolektivního investování. V polovině roku vstoupila v účinnost novela zákona transponující směrnice o kapitálových požadavcích pro úvěrové instituce a obchodníky s cennými papíry (tzv. Basel II). Novelou zákona o podnikání na kapitálovém trhu, kterou 7.5.2008 schválila Poslanecká sněmovna, plní Česká republika závazek transponovat do svého právního řádu směrnici Evropského parlamentu a Rady o trzích finančních nástrojů (tzv. MIFID). Návrh zákona přináší nejvýznamnější změny v podnikání na kapitálovém trhu za posledních 10 let.

Ochrana spotřebitele na finančním trhu

V roce 2007 pokračovalo Ministerstvo financí ve svých aktivitách na poli rozvoje finančního trhu a ochrany spotřebitele. Zásadním momentem se stala formulace rámcové politiky ochrany spotřebitele, která popisuje jak důvody k aktivním zásahům státu, tak především hlavní oblasti těchto zásahů, označené jako pilíře ochrany spotřebitele. Prvním je zajištění informovanosti. Navazujícím pilířem je finanční gramotnost. Konečně třetím pilířem jsou pak opatření k zajištění adekvátního postavení spotřebitele ve vztahu vůči finanční instituci.